

vsih umnih stvari rojen. Voda se je velela Nara, ker je rojenka Nara-ta ali Īshvara-ta bila, in Brama je tedaj dobil ime Narajana, ker se je prvič po nari zibal¹⁾.

Priime. Priime Isa Ishvara pa je imel Živa (možka stran), in Ishi Ishvari je imela Živa (ženska stran). Īsh pomeni ladati: Īsha je tedaj Ladon, in Ishani Ishvari je Lada. Zato je Ladon v ruskem basnoslovju bog boja, ker se tudi Živa veli Mrdha occisor pertinax, pugnax bellator, bojevnik, usmertitelj, preladavec. Pod tim priimenom Isha, Ishvara — Nara so si Indianci večno moč prirode mislili, po kateri se vse razvezuje in v drugo podobo spravlja¹⁾. Božanstvo se je ljudem v osmerih podobah razodevalo: v podobi vode, ognja, zraka, zemlje, solca, lune, etra (tanjšega zraka) in čiste daritve. Zato nara — nora pomeni: 1) vodo, noriti, ponoriti, vtopiti, unter Wasser tauchen, unterwassern, — 2) ogenj, primer: česki noře, unor, februus, od febris, to je, vročica, ogenj, — 3) zemljo, staroslovenski nur (u = o, kup in kopa²⁾).

Že Angličan William Jones³⁾ in za njim naj učenejši poznatelj iztočnih dežel in običajev baron Hammer⁴⁾ je indiškega Ishvara in ženo njegovo Ishani z egipčanskim Oziridom in Isido primerjal.

Noreja, Noreja Isis, Isis Noreja ni tedaj drugo božanstvo, kakor indo-slavenska Živa Isha — Živa = Lada s priimenom Nara — Nora, znamnje vsih prirodnih moči. Kakor je iz Cela polatinčena oblika Celeja postala, tako je iz Nara — Nora postala Noreja.

Noričani — Tauriščani so tedaj Vindi — Slovenci bili, in nikdar ne Kelti.

Zavoljo lege Noreje je že bilo prepira med zgodovinoslovci zadosti. Vsaki kraj, na katerem se je ime Noreja na rimskih kamenih našlo, si je prisvojeval to mesto. Zdaj nam je jasno kot beli dan, da to ime ni samo mestno, temoč tudi božanstveno, in tudi človečje, in da se nahaja kakor lastno možko Noricus, Norius, in kakor žensko ime v obliki Norica in Noriana⁵⁾. Ako bi pa komu ne dopadalo izpeljevanje imena Norikum od nar, mož, ima tudi razlog v besedi Nora, priimenu boginje Žive.

Na peutingerjevih tablah se najde dvojna Noreja. Dvoje Noreje omenijo tudi Štefan byzantinski, Suidas Antonin in Prokop. Mogoče je, da je dvojna bila, vendar je prva le kakošna mala postaja bila; imenitna od sovražnikov razdjana je ležala v sedanji neumarktski dolini do Marije dvorske (Marie Hof) v gornjem Štajeru. Vsaka gora opominja na symbol njeni — kravo. Tako se mimotekoča voda veli Olsa, to je, Volša, — v je odpadlo kakor v besedah las, last itd.; bližnja gora Krävica, ponemčena Krevenzer Alpe; eno panogo so Nemci prestavili v Kuhalpe. Ali ne samo sedaj ozna-

nuje vse bivanje Slovencev okoli Noreje, temoč tudi ob času rimskega vladarstva so vse znane mesta po Živini kravi ali po synonymu njene besede in po symbolu Živinega moža: turu, muru, biku — bisu — volu — svoje imena dobile. Tako Imurium, Murium, Graviacae, Viscellae itd. Da so vse te imena brezvsake pomembe ali po golem primerljeju postale, tega gotovo noben človek z zdravimi možgani ne bode verjel. Tudi ta okoliščina potrjuje, da božanstvo Noreja je indoslavenska Živa — Nara, Ishvara Nara, ker sta dva moža spomenik boginji postaviti dala, ktera sta se z ognjem pečala: saj Živa je osobito božanstvo ognja. (Konec sledi.)

Kratkočasno berilo.

Lot jezika.

(Národna bosniška povest.)

Omera je oče vsak dan priganjal, naj se dela priime in pustí tamburo in vasovanje. „Ti si, sinko mlad, jez in mati sva stara, delati nembreva. Kdo drug naji bo živil, ako ne ti?“

Omer ni za besede, kakor ne za delo maral. Znan je bil po Sarajevu kakor glavár vsih nerodnost. Od hiše do hiše, izpod okna pod okno, — to je bilo vse njegovo delo. Sramota je padala na uboge stariše. Tuga in žalost za neporednim sinom ju spravite kmalo pod zemljo. Oba umreta. Omer ostane gospodar v praznej in razdertej hiši čez troje sirot. On je komaj dočakal, da bi ravnal po svoje in da bi mu ne bilo treba poslušati vednih opominov in vedne graje. Al kmalo začuti, kaj se pravi brez staršev biti, ko prevzame sleme pa tudi breme. Kdo bo pral, kdo bo predel, kdo hišo metel? Norčijam bo pač treba slovo dati! Po takem premišljevanji pravi: „Tamburo v roko, ni drugače, ženiti se moram!“ Vzame tedaj tamburo pod pazho, in gré k zali Mejri pod okno.

Bilo je temà, ko pride pod okno. Sveča je gorela, in čulo se je govorjenje iz sobe: poterka na okno, — govorjenje umolkne; zapoje k tamburi, in sveča ugasne. Nihče se mu ne oglasi. — Tri noči je hodil Omer pod okno; al vselej je otožen in žalosten odhajal. Četerto noč je spet prišel. „Naj ji zadnjikrat še jedno zapojem, potlej se pa moja noga ne gane več pod njeno okno.“ Lepo je bil tamburo ubral, pa jame z žalostnim glasom popevati:

Tamburica, moja dangubica,
Dosti si mi glad utolažila,
Dosti mojo žejo ugasila,
Zgubil sem ti celo božje leto
Popevaje pod Mejrinim oknom —
Ali Mejra mé še ne pogleda!

Na te besede se hipoma odprè okno. Omer ni vedel kam od veselja. Mislil je, da je že našel, za čemur je hodil. Mejra ga nagovori: „Vsa podoba je, da si ob pamet, Omer! Nemorem se dosti načuditi tvojej budaliji. Kaj iščeš pod mojim oknom? Vedi, da je vsa tvoja hoja zastonj!“ — Omera mine hitro vse veselje, napade ga celó vekša žalost, ko kadaj popred. — Mejra, zaznavši Omera vsega v obupu, povzame spet besedo: „Ti bi me morebiti rad za ženo dobil; kaj ne Omer?“ „Da, odgovori on.“ To spusti iz glave — povzame spet ona — to je nemogoče! Ti nimaš skorje kruha pri hiši, in bledeš od ženitve. Vem, kaj ti misliš: versta si išče verste. Res je, tudi jez sim hči ubozih starišev, ali pomisli, da ni lepše deklíce od mene v celem Sarajevu, in zato upam srečo najti; vendar poslušaj, Omer! Ni blago ne srebro ne zlato, ampak blago je, kar je sercu drago. Jaz bi raji tebe, ko celo Sa-

¹⁾ Dr. Vollmer Myth. Lex. str. 702. — ²⁾ Za primer, kako sanskritski a (Ūr A) v mlajših jezicah prehajo v o, navajam le nekatere besede: Bog, sansk. bhaga, — vdova, sansk. vidhava, — bob, latinski faba, — gol, sansk. kal-lita, lat. calvus, — koza, sansk. chaga, — koleno, sansk. čarana, — konopla, cannabis, sansk. shana, — kora, Rinde, sansk. shalla, — korablj, gerški κάραβος, — loviti, sansk. labh, — lokati, lecken, sansk. lak, — lopata, letiški lapsta, — noga, sansk. nakha, — nov, sansk. nava, — nos, nasus, Nase, sansk. nāsā, — ovca, Schaff, sansk. avi, letiški avs, — ogenj, sansk. agni, — oko, sansk. akša, — post, sansk. upavasta, Faste, — rosa, sansk. rasa, — rotiti se, sansk. rat, — smokva, gotiški smakka, — sokol, litvan. sakalas, sansk. shakuna itd. itd. — ³⁾ Asiatic. Research. T. I. 9. — ⁴⁾ Wiener Jahrb. der Lit. II. B. 291. — ⁵⁾ V. Heffner: das röm. Bayern 254. 260.

rajevo; ali sveta mi je zapoved mojih staršev, ktere ne smem prelomiti. Jez imam tistega vzeti, ki ne bo samo mene, ampak tudi nje srečne storil, in do smerti preživil . . . vse svoje skerbí so na me naložili“.

To slišati se Omeru nekaj zlahká: „Ako je taka“ — pravi — „povej, koliko se tirja, da te dobim“. „Ne veliko, odgovori ona, napravi si blaga, in terguj; moje starše in svoje sirote moraš živiti in oblačiti“. Na to zaverne Omer: „Z Bogom, lahko noč, Mejra! zdaj vém vse, in če bo iz tega kaj moglo biti, se bova jutri vidila“.

Poln veselja in zraven poln žalosti odide Omer izpod Mejrinega okna. „Ako kje na púodo dobim, kdo bo srečnejši od mene; ako ne, pa tudi nobeden večji siromak ne bo, ko jez“. To so mu bile misli in sanje celo dolgo noč. — Ko se dan zaznava, ni vedel kam od veselja, ko se spomni, da ima tukaj bogatega Juda dobrega prijatla. „Če on ne posodi, drugi tudi ne bo.“

V tih mislih se hitro napravi in hiti k njemu. Ko ga najde, ga začne nagovarjati, prosi in prosi, naj bi mu pomagal. Jud mu kmalo dovoli prošnjo: „To bo tudi veselilo mene — pravi Isakar — ako bo lepa Mejra ženica tvoja. Ali k daj boš pa vernil? popraša še Omera“. „Čez sedem let“, odgovori Omer. Če pa čez sedem let ne bi plačati mogel, kako bo pa tadaj?“ Ne vém, kateri vrag jima je vdihnil to pogodbo, ki sta jo tudi pred sodnikom podpisala: „Ako Omer čez sedem let posodila — tridesetmošinj dnarja — ne verne, naj mu tergovec Isakar odreže pred sodnikom en lot jezika, in tako bota bot.“ — Kdo srečnejši od ženina Omera! Ta dan mu ni bilo družega v glavi, ko v kakšen škerlat in kakšen žamet bi svojo Mejro oblekel, kakošno ženitovanje bi napravil, z jedno besedo: ni toliko pomišljal, kako bi se vernila taka sila tujega blaga, kakor kako bi se hitreje potrosila.

(Konec sledi.)

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Ljubljane. 25. aprila Kakor po cerkvah cele dežele se je v nedeljo tudi v Ljubljani obhajal imenitni dan zaročenja Njih c. k. apost. veličanstva. V stolni cerkvi pa je bila v pondeljek — na dan poroke — še posebno slovesna sv. maša, pri kateri so bili višji c. k. oblastni, mestni magistrat in odbor, c. k. učeniki in tolika množica družih ljudi, da je bila cerkev čez in čez polna; po sv. maši, ki so jo péli infilirani prost gosp. Zorn, so zapéli pri oltarju „zahvalno pesem“, po ti pa na koru „cesarsko pesem“. — Zvečer je bila v kazini ravno v ta spomin slovesna veselica, pri kateri je bila krasna nova podoba presvitlega cesarja s serčnim ogorom kazininega vodja in c. k. namestniškega svetovavca gosp. grofa Hohenwarth-a odgernjena in z nadušenim petjem „cesarske pesmi“ pozdravljana. Ubogi so bili v spomin preveselega dneva z darili obdarovani, in trem jetnikom na gradu, ki so bili zaperti zavolj razžaljenja cesarja, so se nenadoma odperle vrata ječe. Kakor je zjutraj ob šestih strel na gradu napovedal začetje vesellega dneva, tako je njega konec naznanil strel ob poldesetih zvečer.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajske novice nam naznanjajo slavní prihod presvitke vojvodinje Elizabete na Dunaj. Celo mesto in vse predmestja z blizo 50.000 ptujcev, ki so prišli nalaš za tega voljo na Dunaj, je bilo v saboto popoldne na nogah. Na krasno okinčanem parobrodu se je po moččni Donavi iz Linca pripeljala svitla zaročnica, sprem-

ljena od svoje rodovine, ob pol petih v Nusdorf, kjer so jo presvitli cesar s svojimi stariši in bratoma, vpričo mestnega in deželnega poglavarja, dunajskega nadškofa, mestnega župana in mnogo velike gospóde in tisučerne druge množice, preserčno sprejeli. Strel topov, muzika „cesarske pesmi“ in neštivilni klic „Vivat“ je pretresal zrak in zemljo, kakor je ogled blagomile zale zaročnice tópil serca pričujočih. Po kratki pomudi se je odpeljala na grad v Schönbrun, odkodar je obhajala drugi dan (v nedeljo popoldne) prvi vhod v dunajsko mesto, ktero je bilo povsod, kodar koli se je peljala, krasno okinčano in ljudstva tako polno, da se je vse terlo. Da se vesela pomemba tega dneva razlega po okrajnah celega cesarstva, so presv. cesar 356 jetnikom, ki so zaperti bili zavolj političnih hudodelstev, ali popoldnoma ali deloma odpustili kazni, in ukazali, da naj obsedni stan lombardo-beneške dežele s 1. majom neha; dalje so veleli gosp. ministru notranjih oprav: naj vzame od gosp. dnarstvenega ministra 200.000 fl., ktere naj razdeli v tolažbo nadlog tako, da česka dežela dobí 25.000 fl., marska 6000 fl., sileška 4000 fl., Galicija 26.000 fl., Tiroljsko 50.000 fl., Horvaško 10.000 fl., Dalmacija 15.000 fl., Primorje 15.000 fl., Dunaj 50.000 fl. Ravno je dunajski časnik naznanil okoli 500 poslavlí, ki so jih Njih veličanstvo podelili po različnih deželah v spomin slavne poroke. Ker „Novice“ že v natis grejo, povzamemo iz velicega števila le sledeče: komandérski križ Leopoldovega reda je prejel gosp. dežel. poglavar Chorinsky, — viteški križ tega reda žl. gosp. Scheuchensattel, c. k. sod. predsednik, — red železne krone 1. verste knezoškof Wolf, 2. reda namestnijski svetovavec gosp. grof A. Hohenwarth, 3. reda gosp. dr. Ladinik in gosp. vitez Fr. Kreutzberg, namest. svetovavca; — viteški križ Franc-Jožefovega reda so dobili gosp. prost Zorn, gosp. prost Arko, gosp. nadsod. svetovavec dr. Tomšič, gosp. okrajni poglavar Derbič, gosp. sod. svetovavec Schmalz, gosp. baron Codelli, izsluženi c. k. gubern. tajnik, gosp. Strobach, poglav. svetovavec in policijski vodja; — zlati križ Franc-Jožefov s krono so dobili gosp. tehant A. Murko, gosp. fajmošter Fr. Globočnik, gosp. dr. Čuber, gosp. L. Lukman, gosp. Sim. J. Pesjak, — sreberni križ: gosp. učitelj Böhm v Kočevji, učiteljski pomočnik gosp. Jak. Paharc v Teržicu. Ban horvaški gosp. baron Jelačić je povzdignjen v grofovski stan, gosp. minist. svetovavec dr. Ulepič v viteški stan, gosp. dr. Kleeman za c. k. ministerialnega svetovavca. — Važnije novice iz rusovsko-turške vojske so, da ste austrijska in pruska vlada med seboj, in tudi angleška in francoska vlada med seboj sklenile zavezo za brambo in upor, in da so Rusi 14. t. m. na terdnjavo Silistrio streljati začela, ktera je začela ob štirih popoldne goreti. Več od rusovsko-turške vojske drugo pot.

Stan kursa na Dunaji 24. aprila 1854.

Obligacije	5 %	84 ⁷ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	80 ¹ / ₂ fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	76 ¹ / ₄	„	Windšgrac. „	20 „ 28 ³ / ₈ „
dolga	4 %	69 ¹ / ₄	„	Waldstein. „	20 „ 28 ³ / ₄ „
	3 %	55	„	Keglevičeve „	10 „ 10 ³ / ₄ „
	2 ¹ / ₂ %	44	„	Cesarski cekini.	6 fl. 23
Oblig. 5 % od leta 1851 B	113	„		Napoleonor (20 frankov)	10 fl. 50
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	84	„		Suverendor	18 fl. 30
Zajemi od leta 1834	223	„		Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839	119 ¹ / ₂	„		na 100 fl.	36 ³ / ₄ fl.

Loterijne srečke:

na Dunaju } 9. 84. 23. 21. 88.
v Gradcu } 22. aprila 1854: 24. 35. 53. 56. 51.
Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 3. maja 1854.

to pa stori ljubezen do domovine. Ljubimo jo vedno bolj goreče, ker vredna je, da jo ljubimo. Po vsi pravici se dajo na njo obrniti besede nemškega pesnika, ki pravi:

O gutes Land! O Vaterland! Inmitten
Dem Kind Italien und dem Manne Deutschland
Liegst du, der wangenrothe Jüngling da;
Erhalte Gott dir deinen Jugendsinn!

Kratkočasno berilo.

Lot jezika.

(Národna bosniška povest.)

(Dalje.)

Čez mesec dni je bila Mejra pripeljana v hišo bogatega Omera. Ženitvalo se je celi teden brez prestanka; ni se gledalo, kdo da pije in kdo plačuje. Osmi dan so se razšli, Omer z lepo Mejro ostane sam. Vse se je čudilo, odkod je Omer toliko bogastvo dobil, da more tako z bétom živeti. Nekteri so mislili, da je vzdignil zaklad. Pa pustimo druge in deržimo se svojega Omera. Pregovor pravi: „kakor prišlo, tako prešlo“; „kar se je Anžik naučil, to tudi Anže zna“. Omer se je tudi odsihmal za delo malo menil, ktero je skoraj pozabil. Misli je: še petnajst mošinj imam, s temi bom kupčeval. Al kupčija ni za vsakega, kakor tudi za Omera ni bila. Res trgovine si pervikrat nakupi polno štacuno; ali ko je poznej po blago hodil, ga je vsakrat po manj privozil. Zmiraj manj je bilo blaga, zmiraj manj tudi dnarjev.

Tako je Omer tergoval štiri leta. V vsem se je vidilo, da je pogodbo z Judom popolnoma pozabil. Ali ko nastopi peto leto, se mu jame na licu čedalje bolj poznavati, da ga nekaj pèče. Sedmega leta ga pa napol zmanjka v obrazu. Večkrat so ga žena in prijatli zatekli v solzah; ali zastonj so ga izpraševali po vzroku njegove žalosti. Vse prašanja je odbival kakor človek, ki je že zgubljen. „Meni ni več pomagati, pustite me na miru“, — to je bil vselej njegov odgovor. Zala Mejra izvé koj od konca od Juda strašno pogodbo. — Zdaj si misli: „zadnji čas je; dar pod pasho, pa kadiju (sodniku) na koleno“. Tako v prvo, tako tudi v drugo. „Ta žena mora žlahnega rodú biti“, pravi kadija. „Že v drugo me je osramotila, morebiti išče pri meni kake milosti, al se sramuje povedati“.

Ko se tretji dan napoči, stopi Mejra še z lepšim darom pred kadija. Poljubivši mu rob oblačila je hotla po navadi pobegniti, al kadija pomigne slugam, da jo ustavijo. „Ženska“, pravi, „ti si me že trikrat osramotila, govori: v čem ti morem milost skazati“. — Mejra je kaj tacega komaj pričakovala. Z eno roko na čelu, z drugo na persih, spregovori: „Kadija, tvoja milostljivost mi daje serce, da se upam prositi: Dovolj mi prihodnji petek le eno uro na tvojem mestu soditi“.

„Pri moji véri, ženska! sodi, če hočeš celi dan“. To slišati se ponižno zahvali in odide vesela čakaje petka.

Petek — dogovorjeni dan povračila — pride. Omer ni imel vinarja v mošnji, — kje bi bil le 30 mošinj vzel. Tedaj ni kazalo drugega kakor da mu bo Jud lot jezika pred sodnikom odrezal.

Mejra je bila zgodaj vstala. Kadija jo pričaka, ji dá svoje oblačila in ji dene dobrovoljno s svojo roko turban na glavo. Radoveden je bil, kako bo nek ženska sodila. Zato se umakne precej v stransko sobo in se nameni od tam skozi durno okence gledati.

Naš golobradi kadija si je bil ravno lulo dobro zakuril, ko Omer in Jud v sodnico stopita. Poklonivši se po šegi se enmalo nazaj umakneta, — preidejo dvě, tri minute, dokler kadija nekekrati dim iz lule izpuša. — Kadija: „Kaj so vaju želje?“ Jud: „Prišla sva pravice iskat, visoki gospod!“ Kadija: „Kaj dobrega?“ Jud: „Vse dobro, hvala Bogu!“ Izgovorivši jame Isakar dokazovati, kako je pred sedmimi leti Omeru posodil trideset

mošinj dnarja, pa kako sta se pogodila, ako ta čas Omer ne bi posodila vernil, da mu ima Jud lot jezika odrezati, in za to sta zdaj prišla. Kadija: „Jeli tako? Ti! kako ti je ime! je li res, kar ta pravi?“ Omer jokljivo: „Gospod, vse čista resnica!“ Kadija odpre sodne bukve, ter jame preobračati list za listom. Pri enem se naenkrat ustavi, pomermra nekoliko . . „Res je tedaj! vse tako stoji v sodnih bukvah pisano. Al si prinesel nož?“ — popraša Juda. „Kaj pa da sem!“ odgovori Jud. „Ej, človeče!“ — spregovori kadija ostreje — pazi dobro, da le samo en lot odrežeš, zakaj, ako manj, ali več odrežeš, kakor sta se pogodila, bo tebi gorje“.

Jud straha osupne: „Bog Abrahamov, naj ne gré tako natanko, visoki gospod! Ako mu ga odrežem več, z zlatom mu ga bom odvagal; ako odrežem manj, mu bodi na dobro!“ „Pès neverni!“ — se zahudí serdito sodnik — „kaj si ti sodnik tukaj, da postave predpisuješ? Para judovska, precej reži!“

Joj muke in zadrege za Juda! „Bog Abrahamov! začne z derktajočim glasom, ne prederznem se mešati v carske opravila. Vém, da je le tebi dano, in le ti znaš po postavi soditi . . jez si ne vém pomagati . . naj obderži vsih 30 mošinj, naj obderži tudi lot jezika — midva sva prijatla!“

Na to se sodnik še bolj razserdi in poklice briča: „Ajd hitro po rabeljna! Jez bom pokazal judovski parí, da bo vedil kaj je nepokornost pred sodnikom“. Rabelj prispè z golo sabljo. Jud pade na kolena, in poljubvaje kadiju šolne začne prositi. Al kadija se ne dá izprositi, ampak žene vedno staro: „Al reži lot jezika, ali daj glavo pod meč!“ Zdaj sprevidi Jud, da ni drugače, da se je treba odkupljati. Premogočni gospod! tvojih je trideset mošinj, ravno toliko jih dolžniku odpuščam, al reši me te nevolje, da ne bom nikomur jezika rezal, in najmanj svojemu prijatlu Omeru. Milostljivi gospod! moj oče! moja majka, vidim, da sem zabudalil, prizanesi! milost!“ — „Seci rabelj“, zagromí kadija. Rabelj prime Juda, ki se je bil terdo za kadija zagrabil: „Milost, gospod, ako si Turčin!“ — Na to priskoči Omer in začne kadija poljubovati in prositi za svojega prijatla. Tega ravno je čakal mladi kadija. „Omer“, pravi on, „zavolj tebe mu je odpuščeno! al turška véra je terja od kamna. Naj pomni Jud, kaj se pravi kadijska sodba!“ — Jud odšteje kadiju trideset mošinj; ta mu pa še ukaže, da naj Omera objame. „In zdaj bom zapisal v sodne bukve, da je vse pobotano“. Poljubivši še enkrat kadijeve šolne in obleko se zahvalita oba za pravično sodbo in očetovsko dobroto in odideta.

(Konec sledí.)

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Maribora 24. aprila. — Celo mesto je bilo včeraj zvečer na nogah; nekteri so hiteli v gledišče, ker so k svečanosti ženitve Njih Veličanstva mestjani spevoigro „Das Nachtlager in Granada“ igrali in dohodek mestnim siromakom odločili; drugi pa so šli svečavo gledat, ktera se je, ko je noč nastopila, iz piramide — brega na severnem kraji Maribora — na vse kraje vidila. Danes so že zgodaj streli veselje tega dneva oznanjali, ki se je s slovesnim cerkvenim obhajilom praznoval. Med pripravo k veliki maši pa se začujejo nenadoma molkli glasovi iz stolpa — „ogenj! ogenj!“ se kriči po celem mestu, in vse hiti iz cerkve. V koroškem predmestju je gorel hlev, nad katerem je bilo veliko sena in slame, — al hvala Bogu, v eni uri je bil ogenj pogašen, in ob 11. uri se je začela cerkvena svečanost. Verjanski.

Iz Tersta 27. aprila. Po dolgi suši in vročih dnevih v tolažbo kmetovavcem nam dalo je milo nebo pohlevni dež, ki nam je zevajočo zemljo pomočil, da bo

nicae so rekli Alpes carnicae, Krajnim bivavcem so déli Carni. Enako so zgovarjali in zgovarjajo še Nemci die Karner namest die Krainer, die Karnischen Alpen namest die Krainischen Alpen. Da so se pa od poznejših Krajncov in od Krajncov v ožjem pomenu Nemci vendar sčasoma boljšega zgovarjanja privadili in nam die Krainer, ali saj die Kraner pravijo, od tega bode pozneje priložnost nekoliko reči.

Pravo ime nekdanjega in tudi zdanjega Krajnskega je Krajna, kar se kaže tudi iz tega, da je še dandanašnji okolica med Ribnico in med Žuženberkom imenovana Suha Krajna; to nazvanje predpostavlja mokro Krajno ali saj eno Krajno κατ' ἔξοχον. Po slovenskem svetu je še več okolic ali dežel imenovanih „Krajna“ ali „Ukrajna“. Krajnski Slovenci zovemo pokrajna kakos dežele ob kakem kraju, okrajna nam je kos dežele okoli kakega mesta ali kaka večja okolica. Po planini Kraj, ali zato, ker je bila na kraju ravnega sveta, je imela Krajna s svojimi Krajnimi ali Krajnci ime. Da je pa ta dežela od „kraj“ ali po hribih ime dobila, ni nič posebnega. Že pred je bilo omenjeno, da je več dežel od „kraj“ nazvanih. Enako je več dežel po hribih imenovanih. V mali Aziji je imela nekdanja Olimpena ime po Olimpu; Tračija v Evropi se je zvala tudi Hemonia po Hemi; Horvatija s Horvati ima ime po Horbi; taka je tudi s Černo Goro.

Pozneje bomo tudi na to prišli, da so po gorah tudi imena Koroško, Korošci in Goratan.

(Konec 1. pisma sledi.)

Ogled po slovenskih krajih.

Istrijani okoli Pole.

V mojem dopisu iz Pole v 22. listu sem rekel, da lastne narodovnosti v Poli ni; to pa ne velja od cele Istrije, ker bolj v srecu te deželice živi še narod, ki je bil prvi, ki je tukej stanoval. Veliko je sicer moral prestati v nekdanjih časih, vendar je ostal v kljub vsem stiskam in prekucijam narod neoskrunjen, kterega šege slavjanske so se celó zaplodile tudi med ljudi drugih narodov. Šege domače pa so korenine, iz kterih izrase cvet in sad potreben k človeškemu blagostanju. Kakoršno obnašanje se najde pri lastnih družinah, takšen je značaj celega (neoskrunjenega) naroda, — v družini so vsajene sreča, blagostanje in moč ljudstva. — Čeravno se kakšenkrat zgodi kaj nemilega, čeravno hudo vreme in toča skazite lepo cvetečo drevje, čeravno jesen in zima poškodjete zemljo, naredi to le škodo minljivo, ker drevje bo spet cvelo in zemlja bo pomladi spet donesla raznim rastlinam novo življenje.

Obernimo se zdaj spet k Istrii — primorski deželi. Ta dežela, akoravno majhna, je gotovo v moralnem smislu bogatejša od drugih bolj velicah dežel. Ona ima sicer stérme, gole gore, velike, kamnitne ravnine, da se je čuditi: zakaj se je človek tukaj vselil; pa vidijo se tukaj tudi lepe polja, bogati vinogradi in gorice nasa-jene z oljko. Take različnosti imajo tudi prebivavci teh krajev. Bogastvo, obraženost in gospodarstvo se ver-stijo z nemarnostjo, revšino, zarobljenostjo in, bi rekel, tudi s sužnostjo. Meščan je večidel tergovec, in si na-kupi, kar mu je treba, iz ptujih daljnih krajev; kmeto-vavec pa si pripravi vse sam domá; on si nastriže volne in si tré predivo, ju prede, tká, in si s tem preskerbí potrebno obleko. V revnosti rojen, živí tudi večidel revno, slaba mu je hrana in prosto oblačilo; v otročjih letih ga pokriva srajca (robača) iz debelega se vé da iz domačega platna; pozimi si obleče še volnéno suknjo, velikokrat brez rokavov in gré ovčarit večidel le v takem oblačilu. Bolj odrašen dobí hlače, kapico, opanke in suknik (bruštof); v možkih letih si kupi pipico in si redí bérke. — Ovčar hodi večidel bos, na strani ima v

malem platnenem roncu kaj jedíla: ali sadja ali črnega kruha. Poleti nosi pri sebi tudi čutaro polno prešovine ali pa vode zmešane z jesihom. Opravila ima malo, hodi od bérda do bérda s svojim psom, dostikrat edinim pri-jatlom. Popoldan v vročini se vsede pod kakšno drevó v senco in piska na dude in si prepeva narodne pesme, pesme Kraljeviča Marka, pesme vojaške starih slavnih časov. On piska vselej v mehkiem glasu (moll), kar je zanimivo pri vsih Slavjanih. Kdor dude pervokrat sliši, mu ne dopadejo, — ali kmalo se človek temu piskanju privadi, da zdí se mu celó lepo. Meni dude že kaj dobro dopadejo. Ovčar se pa dostikrat tudi za kakšen germ ali za kakošno vérzel na trebuh vleže, — kdor ga tako vidi, bi mislil, da pastir je srečen in brez misli; ali to ni tako, on ima svoje skerbí, svoje želje. Raz-valine starih poslopij se mu dozdevajo čudopolne; on si misli, da bo pod temi še kadaj bogat zaklad najdel, s kterim bo dobro živel. Lepe, nedolžne otročje misli! ali lajanje psa jih podere in ovčarju spet nove skerbí napravlja.

Kuk.

Kratkočasno berílo.

Lot jezika.

(Národna bosniška povest.)

(Konec.)

Komaj se vrata zaprejo, se druge odprejo. Vstopí kadija v smehu, da skoraj počí. „Ženska, pri moji veri in musafu! take pameti še nisem vidil. Za Boga, ko bi ti bila možki, takega kadija bi v Štambulu ne bilo!“ Mejra se zahvali za toliko milost in ponudi za to uro kadijstva 15 mošinj dnarja oglobljenega Juda. Al kadija neče krajcarja, timveč ji podari še eno mošnjo po-verh.

Ona poklonivši in zahvalivši se vzame slovo; spu-stí tančico čez obraz in je bila doma pred Omerom. — Omer se je bil zamudil v kavani. Mejra ugledavši ga iz okna, da gré proti vratam, se mu začne posmeho-vati: „Lejte Omera z odrezanim jezikom!“ ter ga opo-naša mumljaje. „Ne bo dal“, odgovorí možko Omer. Ona, kakor v čudu, da ne mumljá, ga začne popraše-vati: „Kako je vendar bilo?“ „Bog in pameten kadija (in kakošen je ta kadija? — lep, ko bi ga ulil; Bog mu daj srečo!) me je pogube otel in Juda oglobil.“ „Ali je ta kadija lepši od mene“, povzame Mejra pokazavši mu 31 mošinj.

Omer se zjoka radosti v naročji svoje modre žene. Trikrat rajši jo je zanaprej imel, in slušaje njene modre svete se poprime dela ter v kratkem veliko bogastvo doseže.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz spodnjega Štajarja. Dr. Slavnoznani gosp. J. Orožen, vikar na celjski fari, že lansko leto izgo-tovljeno celjsko kroniko za natis pripravlja. Ta iz najimenitniših izvirkov v gladki slovenščini sestavljena kronika bo zraven zgodovinskega zaklada, kterega g. Terstenjak svetu odkriva, najžlahnejša jagoda, kar jih je do zdaj slovenska kniževnost rodila. Nje stežaj je celjsko mesto, pa ne samo Celjani, vsi Slovenci po Štajarskem, Krajnskem, Koroškem in Horvaškem bojo v njej, skoro vsaki za svoj rojstni kraj, toliko važnega, zanimivega in pomnenja vrednega našli, da si jo bo go-tovo vsak Slovenec omislil, kteremu je mar za svojo domovino. Res je, da se zanimivost tega dela za unajne Slovence skoro samo na dobo celjskih grofov nanaša; ali ta doba obseže celih 115 let in je v celjski kroniki jasna zvezda, ktera s svojimi žarki radovednemu Slo-ovencu njegovo domovino v 14. in 15. stoletji prijazno razsvetluje. Raznoverstne zaveze in odnošenja celjskih grofov s tedajnimi nemškimi cesarji, z unajnimi kralji,